

พระโศดาบัน

ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2554 อาตมาพำนักอยู่

ที่วัดพระมหาชนก บ้านพลังเพียร มลรัฐจอร์เจียเพื่อท่องพระปาฏิโมกข์และร่วมภาวนากับคุณประไพและคุณบุปผาอุบาสิกาประจำวัดพุทธปัญญา ทุกวันจะตื่นนอนเวลา 4.00 น. เจริญ

ภาวนาและท่องพระปาฏิโมกข์จนถึง 7.00 น. ก็ฉันภัตตาหารเช้า เวลา 8.00 น. ก็ภาวนาและท่องพระปาฏิโมกข์ต่อกันไปอีกจนถึง 17.00 น. เวลา 18.00-20.00 น. ภาวนาต่อ จากนั้นก็ฟังธรรมและสนทนาธรรม พระมหาปลัดหิ ปิยธมฺโม เจ้าอาวาสวัดพระมหาชนกจะเป็นผู้ตั้งคำถามประจำวัน

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ผ่านมาท่านได้ตั้งหัวข้อธรรมะให้อธิบายว่าพระโศดาบันคือใคร ทำไมจึงเรียกว่าพระโศดาบัน ผู้ที่จะเดินตามรอยพระโศดาบันนั้นควรปฏิบัติตนอย่างไร เพราะเหตุใดจึงตั้งเป้าหมายชีวิตว่าจะต้องสำเร็จโศดาบัน

อธิบายว่า พระโศดาบันคือพระอริยเจ้าขั้นต้นของพระอริยเจ้าอื่นๆ คือ พระสกิทาคามี พระอนาคามีและพระอรหันต์ ที่เรียกว่าพระโศดาบันเพราะท่านเป็นผู้เริ่มเข้าสู่กระแสแห่งพระนิพพาน หมายความว่าพระโศดาบันจะเดินเข้าสู่พระนิพพานอย่างแน่นอน ไม่มีการถอยหลังกลับมาเป็นปุถุชนอีก

คุณสมบัติที่สำคัญของพระโศดาบันคือ ละสังโยช เครื่องพันนาการสัตว์ในวัฏฏสงสารได้สามประการคือ สักกายทิฏฐิคือละความเห็นที่ว่าชีวิตและสรรพสิ่งเป็นตัวตน

แต่พระโศคائبันเห็นอยู่เป็นประจำว่า สิ่งทั้งหลายมิใช่ตัวตน ขณะที่ปลุชนคนธรรมดาเห็นสิ่งทั้งปวงอยู่เป็นประจำว่าเป็นตัวตนและเข้าไปครอบครองยึดถือว่าเป็นของตน

คุณสมบัติข้อต่อไป พระโศคائبันละวิจิติจนา คือไม่ลังเลสงสัยในพระคุณของพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งที่แท้จริง เพราะพระโศคائبันเข้าถึงพระคุณนั้นอย่างสมบูรณ์เป็นผู้มั่นคงในพระรัตนตรัย ไม่วินิจฉัย ไม่โน้มใจไปสู่ที่พึ่งอื่นใดๆ นอกจากพระรัตนตรัย มีศีลบริสุทธิ์ ดังที่ท่านเล่าไว้ในธรรมบทว่า มีช่างร้อยดอกไม้คนหนึ่ง ก่อนที่จะบรรลุนิพพานเป็นพระโศคائبัน เธอเก็บงบประมาณที่เหลือจากการใช้จ่ายในการทำดอกไม้ไว้เป็นของตนเองเสมอ แต่เมื่อเธอบรรลุโศคائبันแล้ว เธอก็นำเงินส่วนเกินนั้นให้แก่สำนักพระราชวังที่เธอทำงานอยู่

เมื่อเธอถูกถามว่า ทำไมจึงมีเงินเหลือ

เธอก็ตอบว่า เพราะเมื่อก่อนเธอจ่ายเงินซื้ออุปกรณ์การทำพวกมาลัยไม่หมดเจตนาจะเบียดบังเงินไว้เป็นของเธอ แต่ตอนนี้เธอบรรลุนิพพานแล้ว เธอมีศีลบริสุทธิ์ไม่โกหกแล้ว เธอจึงมีเงินเหลือมากินสำนักพระราชวังที่เธอทำงานอยู่ เพราะเธอก็ได้รับค่าจ้างแล้ว ไม่ควรจะมาเบียดบังเงินหลวงอีก เรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า พระโศคائبันมีศีลบริสุทธิ์ ไม่ขาดตกบกพร่องเลย

เคยมีคนถามว่า ทำอย่างไรการฉ้อราษฎร์และบังหลวงจะหมดไปจากประเทศไทย

คำตอบก็ต้องถามลื้อไปว่า ทำอย่างไรให้คนที่มิหน้าเกี่ยวกับเงินหลวงมีศีลบริสุทธิ์คู่พระโศคائبัน ไม่คิดจะเบียดบังเงินหลวงแม้จะไม่มีใครเห็นและไม่มีใครจับได้ทัน เมื่อศีลบริสุทธิ์แล้ว แน่นอนที่สุด หิริ ความละอายต่อการทำชั่ว โอตตัปปะ คือ

ความกลัวต่อผลของการกระทำชั่วก็จะเกิดขึ้นติดตามมา เพราะหิริ โอตตัมปะจะอยู่คู่กับการสมาทานศีลเสมอ

เมื่อไรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเงินของรัฐมีศีลบริสุทธิ์ดุจพระ โสดาบันและมีหิริ โอตตัมปะฝังอยู่ในจิตใจ เมื่อนั้นการคอร์รัปชันก็จะลดลง และหากทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเงินของรัฐมีศีลและธรรมะเครื่องคุ้มครองโลกคือ หิริและ โอตตัมปะ ประจำใจ คอร์รัปชันก็หมดไปแน่ๆ เลย นี่คือการตอบคำถามที่หลายๆ คนตั้งคำถามทุกครั้งที่มีการ โกงกินฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่ยังไม่มีการตอบจากสถานที่ใดๆ ให้เป็นที่พอใจผู้ถามเลย อย่างไรก็ตามก็ตามแม้ตอบตรงประเด็นแล้ว แต่ถ้ายังไม่ลงมือกระทำเสียที คอร์รัปชันก็จะคงมีอยู่อีกต่อไป

คุณสมบัติของพระ โสดาบันประการที่สามคือละสัถ์พตปรามาสได้ ขณะที่ปลุกชนคนธรรมดาทั่วไปยังมีความเชื่อและอ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งที่เป็นวัตถุรูปเคารพจับต้องบูชาบวงสรวงได้หรือสิ่งที่มองไม่เห็น เพื่อให้ช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ แต่พระ โสดาบันจะละข้อวัตรปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอ่อนวอนบวงสรวงหรือการดำรงมั่นในศีลของตนก็จะหายไปเพื่อความหลุดพ้น ไม่เกี่ยวข้องกับความวิเศษ ฯลฯ ศักดิ์สิทธิ์แต่อย่างไร

จากคุณสมบัติของพระ โสดาบันอันเป็นพระอริยเจ้าขั้นต้นนี้ชี้ให้เห็นว่า พระอริยเจ้าทั้งหลายจะไม่สนใจให้ความสำคัญกับเครื่องรางของขลังศักดิ์สิทธิ์มหัศจรรย์ใดๆ อีกเลย ท่านจะไม่ปฏิบัติเพื่อให้ตนเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ อ่างตนเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์หรือไม่กระทำสิ่งอื่นใดให้ศักดิ์สิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือคนอื่นได้เลย การที่นักค้าวัตถุสิ่งของขลังศักดิ์สิทธิ์มักจะอ้างเสมอๆ ว่า วัตถุศักดิ์สิทธิ์ชิ้นนี้ปลุกเสกโดยพระอริยเจ้าผู้บรรลุนิพพานแล้ว

พระอนาคามีบ้าง พระอรหันต์บ้าง จึงเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่ตรงกับหลักแห่งความเป็นพระอริยเจ้า แต่จะเป็นการกล่าวอ้างที่ทำให้สินค้าที่ตนเองจะนำออกไปจำหน่ายมีราคาสูงเป็นที่นิยมขายดีขายดีเป็นเทน้ำเทท่าดังเครื่องรางของขลังบางรุ่นที่ผู้นิยมต้องซื้อกันด้วยเงินล้าน

การที่ใครคนใดคนหนึ่งจะมากล่าวอ้างในทำนองว่า ตนเองเป็นพระอริยเจ้าขั้นสูง เช่น พระอนาคามีหรือพระอรหันต์ แล้วปลุกเสกของขลังศักดิ์สิทธิ์ด้วยตัวเองและเร่ขายสิ่งที่ตนเองทำและปลุกเสกเองนั้น ได้พบได้เห็นที่ไหนก็มั่นใจได้เลยว่าไม่ใช่พระอริยเจ้าแน่ๆ เพราะพระอริยเจ้าต้องละ สีลัตถพรามาสให้ได้เลยก่อน แต่การกระทำดังที่กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า ยังเชื่อมั่นในศีลัตถพรามาส เรื่องของการที่ใครคนใดคนหนึ่งจะเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลังหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กระทำได้เพราะเป็นลทธิส่วนบุคคล แต่ไม่ควรนำเอาชื่อของพระอริยเจ้าไปเกี่ยวข้อง อาจประกาศคุณภาพสินค้าว่า วัตถุศักดิ์สิทธิ์นี้ปลุกเสกโดยจอมขมังเวทย์จากที่ไหนก็ได้ตามอัธยาศัย รักเกจคนไหน ก็ไปหากคนนั้น ไม่มีใครจะไปห้ามใครมิให้นับถือเครื่องรางของขลังได้ เพราะตราบไคที่ผู้ใดยังไม่บรรลุพระโศคาบัน ตราบนั้นผู้นั้นก็จะต้องมีที่พึ่งอื่นมากกว่าพระรัตนตรัยอยู่ตราบนั้น แต่ถ้าวันหนึ่งพวกเขาบรรลุพระโศคาบันแล้วแม้ไม่ชี้โทษเรื่องราวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เขาก็จะหยุดเองเสมือนคนขึ้นเครื่องบิน เมื่อก่อนจะขึ้นเครื่องบินจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง ตัวเครื่องบินนั้นมีความหมายมาก แต่พอขึ้นไปสู่จุดหมายปลายทางแล้วตัวที่แสนจะมีราคาแพงและมีความหมายนั้นก็หมดความหมายไปในทันที แต่อาจจะเก็บตัวนั้นไว้เป็นที่ระลึกได้หรืออาจจะทิ้งไปเพื่อมิให้เป็นขยะรกบ้าน

หากพุทธบริษัททั้งหลายเห็นคุณค่าของพระโศคาบันว่า เป็นที่มาแห่งการดำเนิน

ชีวิตที่บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ เบา โโล่ง โปร่งและสบายปรารถนาจะเข้าถึงพระ
โสดาบันจะปฏิบัติอย่างไร

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง
สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา เมื่อนั้นย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ นั่นคือ
ทางแห่งความบริสุทธิ์ ไม่มีทางอื่นใด หรือมีพระพุทธพจน์อีกบทหนึ่งที่พระพุทธเจ้าได้
ตรัสไว้ว่า **ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงยังสมาธิให้เกิด เมื่อสมาธิเกิดแล้ว จะเห็น**

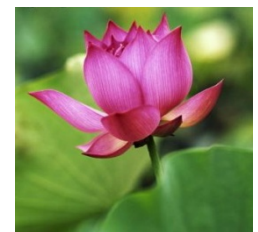
ตามความเป็นจริง พระพุทธพจน์นี้ชี้ให้เห็นว่า การทำจิต
ให้เป็นสมาธิ อันประกอบไปด้วยความบริสุทธิ์ มั่นคง
อ่อนโยน เหมาะแก่การงาน จะเป็นพื้นฐานของการเห็นตาม
ความเป็นจริง คือเห็นว่าสังขารทั้งหลายไม่เที่ยง สังขาร

ทั้งหลายเป็นทุกข์ สิ่งทั้งปวงเป็นอนัตตา หรือหากใครจะใช้คาถาพระอัสดชฺชิตที่แสดงแก่
หนุ่มอุปติสสะจนเป็นพระโสดาบันแล้ว ต่อมาได้บวชจนเป็นพระอรหันต์ใน

พระพุทธศาสนานามว่า พระสารีบุตร ที่ว่า **ธรรมทั้งหลายเหล่าใด เกิดแต่เหตุ ธรรม
ทั้งหลายเหล่านั้นก็ดับไปเพราะเหตุ พระมหาสมณะ (พระพุทธเจ้า) ตรัสสอนอย่างนี้อยู่**

เป็นประจำ คาถาพระอัสดชฺชิตจะสอดคล้อง กับบทสรุปจากการฟังธรรมจกกับปวัตตนสูตร
ของพระโกณฑัญญะต่อหน้าพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้าที่ว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดมาจาก
เหตุเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งปวงดับไปเพราะเหตุเป็นธรรมดา

พระพุทธเจ้าตรัสยอมรับว่า พระโกณฑัญญะได้รู้ทั่วถึงธรรมที่พระองค์
ตรัสแล้ว เมื่อพระองค์ตรัสยอมรับการรู้แจ้งประจักษ์ในธรรมของพระ

โกณฑัญญะอย่างนั้นแล้ว พระโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมคือ บรรลुธรรมเป็นพระ
โสดาบัน

แม้พระโกณฑัญญะ อดีตจะเป็น โหราจารย์ประจำราชสำนักแห่งกรุงกบิลพัสดุ์ที่มี
ผลงานการทำนายลักษณะบุรุษที่แม่นยำที่สุดที่เคยทำนายร่วมทีม โหราจารย์ทำนายอนาคตของ
เจ้าชายสิทธัตถะเมื่อพระองค์ประสูติได้เพียงห้าวัน ตามเรื่องราวที่ว่า ในขณะที่โหราจารย์
อื่นๆ 107 คนทำนายว่า พระกุมารน้อยจะมีคติสองทางคือ หากไม่ออกบวชเป็นศาสดาเอกของ
โลก จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิที่ครอบครองมหาสมุทรทั้งสี่เป็นเขตแดน แต่วันนั้น พระ

โกณฑัญญะ พราหมณ์ผู้อ่อนเยาว์ที่สุดกลับทำนายว่า พระ
กุมารน้อยจะต้องออกบวชและตรัสรู้ธรรมเป็นศาสดาเอกของ
โลกสถานเดียว เวลาผ่านไปสามสิบห้าปี คำทำนายดังกล่าว
ก็เป็นความจริง แม้พระโกณฑัญญะจะทำนายทายทักแม่นยำ

ขนาดนั้น เมื่อพระโกณฑัญญะ ไปอุปัฏฐากพระมหามารุชที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคมคราวที่
พระองค์ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา เมื่อเพื่อนปัญจวัคคีย์พากันเข้าใจว่า การผ่อนคลายการบำเพ็ญ
ทุกรกิริยาที่เข้มข้นมาจิตภาวนาแบบพอดี มีช่องทางที่จะบรรลุธรรมแน่ๆ จึงได้พากันทิ้งพระ
มหามารุชจากตำบลอุรุเวลาเสนานิคมไปสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี ร่วมกับ
เพื่อนๆ อีกสี่ท่านคือ พระวัปปะ พระภัททิยะ พระมหานามะและพระอัสสชิ

เหตุการณ์ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พระโกณฑัญญะไม่เชื่อว่า วิชาโหราศาสตร์ของตนจะ
แม่นยำเพราะตนเองหมดความมั่นใจในคำทำนายที่ตนได้ให้ไว้สามสิบกว่าปีที่แล้ว และตนก็
ไม่สามารถให้คำทำนายของตนถึงเพื่อนๆ ให้อยู่อุปัฏฐากพระมหามารุชด้วยกันต่อไปได้ นี่
แสดงให้เห็นว่า หมอคูทุกระดับต่างก็ไม่มี ความมั่นใจในการทำนายทายทักมาแต่โบราณกาล
แต่ท้ายไปบนพื้นฐานทางตำราและความน่าจะเป็น แต่สิ่งที่น่าชื่นชมยกย่องพระโกณฑัญญะ

ว่า เป็นพระโสดาบันต้นแบบ คือนับตั้งแต่ท่านบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์รูปแรกในพระพุทธศาสนาแล้ว ไม่ปรากฏว่าท่านได้นำเอาวิชาโหราศาสตร์มาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเลย แสดงว่าเมื่อท่านบรรลุปะเป็นพระโสดาบันแล้ว เรื่องหมอดูที่ท่านเชี่ยวชาญ ท่านยุคอย่างเด็ดขาด มิได้ประกอบอาชีพด้วยวิชานี้อีกเลย คงภาวนาเดินหน้าจนบรรลุปะเป็นพระอริยเจ้าขั้นสูงสุดคือ พระอรหันต์

จากเรื่องนี้ หากพระสงฆ์ปุถุชนธรรมดาที่มีความรู้ด้านหมอดูแบบงูๆ ปลาๆ ดูๆ เค้าๆ ไปตามเรื่องเพื่องานหรือหมุ่คณะ ฟังเดินตามรอยของพระโกณฑัญญะที่ว่า เมื่อบวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาแล้วต้องยุติวิชาหมอดูทันทีโดยไม่ต้องอ้างว่า ใช้วิชาหมอดูมาเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะมหาโหราจารย์อย่างพระโกณฑัญญะเมื่อเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังทิ้งวิชาหมอดูไปอย่างไร้เชื้อใย

นับเป็นรอยเท้าแห่งพระอรหันต์ที่สวยงามสมควรเดินตามเป็นอย่างยิ่ง

การที่พระโสดาบันในอดีตส่วนใหญ่ได้บรรลุนิพพานโดยการเห็นการเกิดดับของสิ่งทั้งปวงเป็นหลักนั้น เพราะทิวทัศน์ที่พระอริยเจ้าระดับพระโสดาบันต้องเปลี่ยนไปเลยคือ เปลี่ยนจากทิวทัศน์แห่งการเห็นสิ่งทั้งหลายว่าเป็นตัวตนไปสู่ความเห็นใหม่ที่ว่า สิ่งทั้งปวงมิใช่ตัวตน อันเป็นคุณสมบัติสำคัญของพระอริยเจ้าระดับพระโสดาบัน การที่พุทธบริษัททั้งหลายมุ่งหมายว่า จะปฏิบัติภาวนาเพื่อเข้าถึงความเป็นพระโสดาบันนั้นเป็นความเห็นชอบและเป็นความดำริชอบโดยแท้ เมื่อความเห็นชอบและความดำริชอบปรากฏแล้ว การเดินตามอริยมรรคมีองค์แปดก็จะตามมาเป็นกระบวนการ เพราะอริยมรรคมีองค์แปดคือการเดินไปสู่ความสิ้นทุกข์ที่รวมธรรมะทั้งหลายที่จะละลายความรู้สึกแห่งความเป็นตัวตน อันเป็นผล

ให้ก้าวเข้าสู่ความเป็นพระโสดาบันได้ หากพยายามแล้ว ไม่สำเร็จตามความปรารถนา ก็คือพึงเดินตามรอยพระโสดาบันทั้งหลายโดยการรับรองค้ำคุณแห่งพระโสดาบันมาปฏิบัติ เช่น แม้โดยปกติปุถุชนทั้งหลายจะไม่มีศีลบริสุทธิเด็ดขาดอย่างพระโสดาบัน แต่หากคิดจะตามรอยท่านต้องหมั่นสมาทานศีลระมัดระวังสำรวมเพื่อให้ศีลบริสุทธิ มีหิริโอตตปปะเป็นรากฐาน มองชีวิตและสรรพสิ่งอย่างไรตัวตน ไร้ใจไร้ที่พระพุทฺธคุณ พระธรรมคุณและพระสังฆคุณเป็นที่พึ่ง ไม่เพียงแสวงหาสิ่งใดอันเป็นไสยศาสตร์หรือโหราศาสตร์นอกจากนี้เป็นที่พึ่ง

การเดินตามรอยพระอรหันต์เช่นนี้ก็ทำให้ชีวิตจิตใจบริสุทธิ สะอาด สว่าง สงบและ

ปลอดภัยจากความเดือดร้อนทั้งภายนอกภายใน สามารถสัมผัสกับความสุขอันเกิดจากความสงบระงับแห่งกิเลส นับเป็นความสุขที่บริสุทธิ สะอาดละเอียด สงบเย็นเป็นอิสระไม่มีความเสียหายใดๆ เป็น

ผลข้างเคียง บริโภคทรัพย์ภวกรรมชาติน้อยที่สุด แต่ความสุขเพิ่มขึ้นมาก ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า **ความสุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี**

วัดพระมหาชนก บ้านพลังเพชร เมืองกริฟฟิน มลรัฐจอร์เจีย

วันจันทร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เวลา ๕.๕๕ น.

ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโน

เจ้าอาวาสวัดลอยฟ้า (Sky temple no boundary)

www.skytemple.org